

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

2. Fructus item orationis, conscientiae mundities, & rectitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

desumptas. Sed vel Dei omnipotentia creatas, vel Angelorum ministerio excisas, easque affabre & eleganter, vt decet tantum artificem, perpolitas; vt in ijs sculpi possent ea, quæ populo proponi Dominus mandabat. Et re ipsa constat sculpta in eis esse digito Dei, id est operatione divina, legem & mandata sed ne radi, deleri que scriptum facile possent, lapideas esse voluit. Has post idololatriam populi, Moyses indignabundus abiecit, fregitque in partes: iussusque est novas e rupe excidere, in quibus rursus Dominus Deus insculpsit decem præcepta, quæ populo mandari voluit. hæc de sensu literali.

2.
Exodi 32
19,
Exodi
34.1.

SECTIO SECVNDA.

19. Exponuntur alij fructus orationis, & quidem in
fructus
conscien-
tia mū-
dities. 1. *Exponuntur alij fructus orationis, & quidem in
primis bona hominis conscientia, eiusque
conditiones.*

Consci-
entia ta-
bula du-
plici rati-
one con-
sideranda
1. **I**nter alios & quidem præcipuos orationis fructus, hic postremus minimè numerandus est, nempe conscientia eaque sana, constans, & egregijs lucis divinæ radijs scientiaque cælitus missa illustris. At de hac figillatim dicendum.

Tabule itaque istæ conscientia est, quæ duplici ratione considerari potest; vel vt solis nature limitibus circumscribitur; vel vt ornamentis

namentis gratiæ cælestis nobilitatur. Tabula
 est perelegans, quocumque demum modo
 operantem artificem consideres : si tamen
 iniectam hominis malitiâ foeditatem exci-
 pias. Nam opus præstantissimum, & ma-
 ximè honorificum Deo fuit, tabulâ hanc ad
 imaginē, & similitudinem suam condidisse,
 in eaque faciem expressisse : aded vt sicut sū-
 mus ille artifex vivit, reminiscitur, intelligit,
 cognoscit, ratiocinatur, amat : Ita & homo
 natura duce hac via se exerceat, discernatq;
 inter bonum & malū : & haud secus quàm
 summus legislator, lumine quodam divino,
 quid rectum, quid pravum, quid fugiendum,
 quid amplectendū, cognoscat & dijudicet. Id
 est quod Rex David indicat cū ait : *signatū* *psal. 41*
est super nos lumen vultus tui Domine ; dedisti la-
minam in corde meo. signatum insculptumque.
 At vbi ? in tabulis cordis. Cor ergo tabulas
 habet. Et illa est conscientia, quæ duplici *Conscie-*
 constat munere : cognitione, & libertate ; *tia dno*
 scientia & veritate ; lumine seu dictamine *munera,*
 rationis, & propensione libera ad sequendū
 quod iustum, rectumque ratio iudicat, & ma-
 lum reprobandum. Hæc est tabula quam
 Deus cōdidit ac creavit ; non parētes nostri,
 qui nobis corpus dūtaxat, vitamque con-
 tulerunt, tabulam sanè egregiè perpolitam,
 & Dei effigie impressa exornatam. Salomon *sup. 8. 19*
 dicit se mentem, animamque sortitum esse
 I s bonam

NVI
 416

bonam. Tabula hæc est. Sed vt in numismate duo considerari possunt; ex vna parte est imago: in altera superscriptio; subinde in vtraque parte & imago est, & in circulo marginali simul superscriptio: idem in hac vsuvenit, nam & imaginem æterni parentis, & legem dictamenque adscriptum reperis, quod Regius psalter lumen vultus Dei nuncupat. Vultus imaginem exprimit, lumen verò rationem graphice designat. Quàm pulchra facta est ò anima mortalium! Ò magne artifex quàm sapiens es, & in sapientia cuncta creas ac disponis!

Gen. 1. 2. Verùm aliud addidit, non enim tantùm has tabulas fecit ad imaginem suam, sed etiã ad imaginem & similitudinem suam, Verùm vnde similitudo hæc petenda? Nempe ab eo, ad cuius similitudinem creata factaque omnia.

Exod. 25. 40. Exemplar, illud est quod nobis in monte monstratum est, vt nempe sicut ille filius summi patris; ita & nos in filios adoptemur: & sicut similis, idemque cum patre est per naturam: ita & nos similes ei sumus, vnumque per gratiam. Nos omnes de eius plenitudine accepimus, gratiam pro gratia. Lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Sane tabula nostra, etsi imaginem Dei habeat, naturaliter similis est legi Moyfi, quæ nihil ad perfectum adducebat: & in eius pulchritudine non pauca desiderabantur; fuit tamè hæc

Iudas

Iudeis magna gratia beneficiumque. Huic legi gratiam aliam Dominus suffecit longè nobilorem; nempe, ut nos similes Filio redderet. Ut si quis imaginem artificiosissime sculptam possideat, rem quidem se præclarã nactum esse latari meritò potest: sed si aureis lineis, egregijsque coloribus illustretur, magna ad eius pulchritudinem dignitatemque fiet accessio. Regia forma est animæ rationalis, quæ regis patrisque cælestis naturalem formam repræsentat. Ut si aureæ caritatis radij, si virtutum supernaturalium colores eximij accesserint, quàm formosa, quàm decora erit carissima amica sponsaque in Christi delicijs.

Cant. 7.
6.

NVI
416

3. Hanc pulchritudinem, hoc decus, ac formam plane divinam sceleribus tuis, peccatorum tuorum sordibus polluisti, atque inquinasti ingratisime homuncio. Quomodo splendorem pristinum, dignitatemque labefactatam, ei restitues? Hęc vna ratio, viaque vnica, si eam aqua peropportuna ablueris. Dicit David pius Rex *Amplius lava me ab iniquitate mea & à peccato meo munda me*, Hoc petit à Deo: A Deo inquam, qui dilexit nos & lavit nos à peccatis nostris in sanguine suo. Ista prima est ablutio: sed & à nobis elui debent peccata nostra: & sine nobis non lavantur. Oratio lacrymas ciet, compunctionis est mater. Tabulam illam foedis infectam maculis

Psal. 50.
4.
Apo. 1.
5.

imif-
parte
binde
circulo
n hac
entis,
peris,
nun-
tumen
Quàm
ma-
ientia
antum
sed etiã
i vnde
eo, ad
omnia.
monf-
ummi
& sicut
uram:
ie per
epimus,
st, gra-
. Sane
eat, na
ihil ad
ritudi-
nē hæc
Iudeis

- Matth.* 26.75. culis abstergit. Et egressus Petrus flevit amarissimè; lacrymis restituit pristinum splendorem conscientiae suae, & à Christo amari meruit.
- Ios.* 21. 17. pastorisq; universalis prerogativa honorari. Oratio igitur tabulas foedatas reparat, & inductas à nobis maculas detergit.
20. 4. Damna quaedam alia hæc tabula accipit, quæ sensim restitui debent: qualia sunt ignorantia, error, infirmitas, propensio ad malum, incōstantia, & alij infiniti animæ morbi, qui non tolluntur nisi summo labore, lapsuque temporis. Ex his prodeunt conscientiae errantes, dubiæ, scrupulosæ, timidiores: quæ miras in animum turbas invehunt. Tabula sanè nondum dolatæ, politæ, levigatæ, indigent periti artificis manu. At magnus artifex Deus: congregere cum eo, vulnera tua ei ostende; medicus est sanabit te. Dicei: *Corda mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innova in visceribus meis*, Vocat omnes, qui laborant. *Ego, inquit, reficiam vos.* Tabula ergo hæc, ut integra sit, has qualitates habere debet, quibus Iobus à Deo commendatur.
- Iob.* 1. 1. *Quod vir esset simplex, rectus timens Deum, & recedens à malo, & permanēs in innocentia sua.* Viri-
Consci- zia bonæ appellatione, constantia exprimitur: ut cō-
zitia ditiones scientia non dubia, non scrupulosa, sed certa
 1. incōcussa maneat: sit simplex, non ingredi-
 2. ens vias duas, in vtramq; partem claudicans
Iob. 1. aliud in corde: aliud foveat in ore: vir enim duplex

duplex animo incōstans est in omnibus vijs
 suis. Recta quoque sit, non erratica & defi-
 ciens à rectitudine rationis: tenebras fugiat,
 quas amor sui, & perturbationum estus in-
 vehunt. Deum timeat, quod alterum pon-
 dus est rectitudini respondens. virtutibus
 enim simillima sunt quædam vitia. Et quic-
 quid egerimus extrema semper fugienda;
 quærendum tenendumque medium. Prima
 conditio fortitudinem indicat. Secunda
 simplicitas illam temperat, & æqua lance
 appendit. Tertia est rectitudo quæ ne decli-
 net ad dexteram vel sinistram, timore Dei
 componitur. Quarta, ab omni malo consci-
 entia bona debet abhorreere; immò & mi-
 nima quæque detestari; quòd animam ma-
 culent; quòd summo parenti displiceant;
 quòd rectæ rationi adversentur, quòd no-
 vorum de cælis beneficiorum influxum im-
 pediant. Quinta est innocentia. fieri enim
 potest vt malis immersi emergamus tandem
 Dei beneficio, & ab eis prorsus liberemur.
 Longè tamen maius est stolam primam re-
 tinuisse, & in innocentia permansisse. Has
 præclaras condiciones nō aliter melius, quā
 orationis præsidio assequemur, quæ lumen
 viresque sufficit, quibus hæc & cognosca-
 mus, & complectamur.

SECTIO

1.
2.
3.
4.
5.

VVI
416